

Onze sociale zekerheid, een kostbaar goed

Ons land bekleedt een toppositie op de ‘gelijkheidsindex’, de zogenaamde Gini-index van de Verenigde Naties, die wereldwijd de inkomensongelijkheid meet. We bevinden ons in het gezelschap van de Scandinavische landen. Bovendien wordt de inkomensongelijkheid hier, net als in Finland bijvoorbeeld, zowat met de helft verminderd door belastingen en uitkeringen. Onze herverdelingsmechanismes lijken op punt te staan.

Als zakenkranten en werkgeversorganisaties uitpakken met dergelijke gegevens, zoals onlangs, krijg je meteen het gevoel dat ze willen zeggen dat het allemaal een beetje ‘te’ gelijk is, en ‘te’ herverdeeld en dat België best een beetje meer ongelijkheid kan verdragen. Meer ‘loon naar werken’, een beter ondernemingsklimaat scheppen enz. U kent dat wel. Sociale organisaties zullen erop wijzen dat er aan de onderzijde van de samenleving wel degelijk structurele armoedeproblemen bestaan en dat die toenemen.

Maar ons sociaal model staat er nog. Het is een typisch West-Europees verschijnsel dat zijn gelijke in de wereld niet kent. Het is, zoals Miel Dullaert verder in dit blad beschrijft, in specifieke historische en geopolitieke omstandigheden tot stand gekomen, vooral na de Tweede Wereldoorlog. We vieren vandaag de 75ste verjaardag van het naoorlogse ‘sociaal pact’.

Ik maakte onlangs een reis naar Brazilië, een land dat helemaal onderaan de Gini-index bengelt. De ongelijkheid manifesteert er zich op alle niveaus : op het vlak van veiligheid, toegang tot gezondheidszorg, tot degelijk onderwijs, tot cultuur. Ook daarover leest u verder in deze Meervoud-editie. Het klinkt misschien onheilspellend of overtrokken maar de beschaving staat er onder druk. Wanneer je de Atlantische Oceaan oversteekt naar die nochtans cultureel verwante Westerse landen, besef je pas echt wat het betekent om Europeaan te zijn en hoe kostbaar onze sociale verwezenlijkingen zijn.

Die verwezenlijkingen worden bij ons toch al jaren bij beetje afgeknaagd. Soms wordt geargumenteed dat er moet besnoeid worden om het stelsel voor de toekomst te vrijwaren.

We staan inderdaad voor heel wat bedreigingen. Het is opmerkelijk hoe weinig er in volle verkiezingstijd te doen is omtrent de pensioenen. Die zijn – sinds de ingrepen van Jean-Luc Dehaene in jaren 1990 – al flink afgetopt waardoor ze in Europa aan de erg lage kant zijn. Toch zal de pensioenfactuur in de komende jaren flink aantikken. Door de leeftijdspyramide zullen steeds minder actieven steeds meer gepensioneerden moeten gaan onderhouden.

Tegelijk valt het op dat zowat alle politieke partijen in de aanloop naar de verkiezingen inzetten op een hogere koopkracht, vaak door belastingverlagingen. De verdienstelijke maar onvolkomen eerste poging van het Planbureau om de partijprogramma’s gedeeltelijk financieel door te lichten, geven aan dat die verkiezingsbeloftes vaak financieel krakkemikkig onderbouwd zijn.

We beleefden de afgelopen jaren dan nog een gunstige economische conjunctuur die ons haast de eurocrisis deed vergeten. Maar de euro blijft een inherent onstabiel project. Ook op dat vlak kunnen we bij economische stagnatie voor verrassingen komen te staan.

Er staat met andere woorden heel wat op het spel en ons gunstig sociaal stelsel is een precair goed.

Bernard DAELEMANS